HÉTFALU

Szerkesztők: Hochbauer Gyula, Kovács Lehel István

VIII. évfolyam 9. (497.) szám

Alapította és szerkesztette (1906–1911): dr. Fekete Endre és Kiss Béla

Független művelődési és helytörténeti hetilap

2002. szeptember 13. – péntek

Kedves Olvasók! – 1 éve működik havilapként a Hétfalu

2001. augusztus 11-iki újraindításától számítva a *Hétfalu* teljes évet tudhat maga mögött, s ha a 2000. évi próbaszámot is beszámítjuk, 14 lapszámot róhatunk fel történetünk pálcájára, amelyekben 33 szerzőtől 80 cikket, 84 képet, 55 hírt, 11 hirdetést közöltünk. Hasábjainkon 5 vers, 4 kimutatás, 11 visszatekintés, valamint a Hétfalu 12 régebbi számából, más szerzőktől átvett cikk jelent meg. Témáink a következők voltak: *események (11), történelem (16), publicisztika (14), regényrészlet (5), művelődés (20), népszokások (4), népművészet (3), nyelvészet (3), társadalomszervezés (5), egyletek (3), családtörténet (6), életrajzok (2), helyzetképek (2), beszámolók (8).*

Lapszámainkat a *Hétfalusi Magyar Művelődési Társaság* önerőből előteremtett szerény költségvetése mellett a négyfalusi Polgármesteri Hivatal, a Yurta Kft., Nagy István, a Világtalálkozó szervezőbizottsága, Erőss Mária Emese, valamint az Illyés Közalapítvány támogatták. *Köszönet érte!*

*

Szeptemberi lapszámunkat a Zajzoni Rab István Középiskola 10 éves fennállásának, valamint az idei tanévkezdésnek szenteljük.

Egy új, állandónak induló rovattal is kibővültünk. A *Sarokkő* címet viselő rovatban Hétfalu magyar lelkészeit szeretnénk megszólaltatni, hogy egy-egy mai példázattal, a Biblia gondolatait tolmácsolva színesebbé, gazdagabbá tegyék hasábjainkat.

Kovács Lehel István

Az 1990-ben újraindított négyfalusi magyar tannyelvű, önálló középiskola 10 éve viseli a Zajzoni Rab István nevet

51 529 magyart szolgáló iskolahálózatot Brassó megyének!

Tanévnyitáskor hadd tekintsünk bizakodóan a jövőbe!

Úgy számolgatom, hogy a Brassó megyei magyarság lélekszámából mintegy 12-13 osztálynyi középiskolás korosztály kerülhetne ki. Ebből a jelenlegi iskolahálózat 8 osztálynyit foglal magába. Hozzávetőlegesen minden tanítási ciklusban hasonló a lemorzsolódás: 4-5 osztálynyi (teljes osztálylétszámú osztályokban gondolkodva).

Mi ebben a bizakodásra ösztönző?

Az, hogy lélekszámunk nem elhanyagolható, hogy van, akik miatt megújuló oktatási stratégiákon gondolkozzunk. Olyan stratégiákon, amelyek a szükséghez igazodva, fokozatosan erősítik a megye magyar tannyelvű iskolahálózatát.

Igaz, ez nem egy emberre szabható feladat, sőt még egy intézményre sem. A közgond közteherviselést igényel, ez pedig demokratikus gondolkodást feltételez, cselekvőerőt növelő összefogással.

A múltkor az iskolahálózat tagolódásának szükségességét bizonygattam. Most néhány lehetőségre bontom azt, hogy létezik: nem csak a középiskolánk szakosztály-kínálatáról („profilgazdagságáról") van itt szó.

*

A megye 37 településén (hol legalább 50 magyar él) a közeljövőben is szükség lesz hagyományos szolgáltatásokra. Ennek az igénynek a kielégítésére (időnkénti szakváltoztatással) működtetni kellene – a szövetkezeti iskolatípusok mintájára – szakiskolai vagy szakgimnáziumi (líceumi) osztályt. A megye magyarságának fontos megélhetési vagy jövedelemkiegészítő forrása a mezőgazdaság. Ennek az igényét 1-2 magyarországi szakiskolában taníttatott diák nem elégítheti ki. Az időnként és igény szerint váltakozó szakirány, esetleg többszakúság, akár egy magasabb szintű gazdasági iskola is hosszú ideig időszerű lesz ezen a vidéken.

Az iskolaigazgató szerinti tagolódás is elképzelhető, hisz volt hagyománya ennek is errefelé, és a társult beiskoláztató státust ma is több helyen sikerrel próbálták ki (Romániában is, sőt félbeszakadt működéssel Négyfaluban is), például állami-egyházi felelősségmegosztásban. (Erőteljesen újragondolva, folytatást követel a Zajzoni Rab István Középiskola vallásfelekezeti osztálya, akár az iskolán belüli tagozatként is.)

Igaz, a Brassó vidéki magyarság körülményei között megosztó s emiatt káros lehet a túlzott tagolódás, hisz korosztálylétszámaink nem teszik lehetővé 2-3 iskola párhuzamos működését településenként, s ezért az alapítványi és más magánoktatás működési köre leszűkül, de szaktanfolyamként, ismeretkiegészítő, továbbképző tanfolyamként a szükséglethez idomulva hozzájárulhatna ahhoz, hogy az igénylő ne mondjon le a képzésről, ne szülőföldjétől távolabb, tehát költségesebb formában érje el, vagy közelebb, de román beiskolázási nyelven.

Lehet, hogy a beiskolázási forma szerint is tagolódhatunk: úgynevezett nappali, esti, látogatásnélküli képzésre, hisz az utóbbi kettő a megye területén nem működik, s emiatt aki ezekre szorul, kikerül az anyanyelvi oktatás hatásköréből.

Évek óta morfondírozom amiatt, hogy a Tanulók Háza (Clubul Elevilor) a megyében ott sem kezdeményez magyar szakköröket (például Brassóban, Négyfaluban), ahol erre lehetőség volna, hisz a szakkörök működése az igénylők létszámától függ, s közismert, hogy magyar tannyelvű iskoláinkban s tagozatainkon évtizedekig eredményesen működő szakkör azért szűnt meg, mert sok a pedagógusainktól közmunkában elvárt szolgáltatás.

Oktatásunk alacsony színvonalának nagyrészt az az oka, hogy nem érvényesülhet a képességek szerinti kiválasztás az elméleti, illetve szakoktatási formák szerint. Ez az I–VIII. osztályokban azt jelenti, hogy osztályonként több ismeret-, jártasság-, képességszint szerint tagolódnak a gyerekek. *Az alsóbb szinten megrekedőknek felzárkóztató foglalkozásra van szükségük. A bukás vagy eltanácsolás nem oldja meg embereségesen az ő helyzetüket.* (A Holdtól is badarság volna azt elvárni, hogy Napként ragyogjon, mert mindkettőre szükségünk van.) Lehet, hogy erről körzetenként alapítványok gondoskodhatnának, de az is elképzelhető, hogy valamilyen egyházi keretbe megvalósítható ez a humánus foglalkozás. Nem azért, hogy statisztikákon javítsunk vele, hanem azért, mert ezek a gyerekek is beletartoznak a 51 529-be.

A megyei pedagógus-szervezet volna hivatott létrehozni a hatékony munkához szükséges összhangot és biztosítani a szervezési keretet. Ismétlem: bizakodó vagyok. Éppen ezért kell alapot vetni. Ehhez pedig elegendő erőnk, tudom: van. Hiszem, hogy egy szakember pár hónapi tájékozódás után javasolni tud egy használható iskolahálózat-erősítő stratégiát. A mi munkánk meg nem volna más, mint tudásunk és lelkiismeretünk szerint legalább megyei szintű összhangban alkalmazni azt.

Persze, a szülők bizalma nélkül bármilyen szakszerűen felépített iskolázási rendszer működésképtelen. Ezért kérek tőlük az új tanév sikere érdekében valamennyi társam nevében elsősorban: ***bizalmat!*** Mert gyerekeink sikere nem csak a mi tarsolyunkban van.

Hochbauer Gyula

• Kiadja a Hétfalusi Magyar Művelődési Társaság – © HMMT, 2002. • ISSN 1582-9006 •

Szeptember – Földanya hava

• *1907 szeptembere.* Deák Sándor lelkész elnökletével megalakult a Négyfalusi Székely Társaság (titkár: Hadnagy Benedek, pénztáros: Ribényi Dávid).

• *1923 szeptembere.* Megjelent a Csángó Naptár.

• *1984 szeptembere.* Megkezdték a Movilei negyed építését Csernátfaluban.

• *1992 szeptembere.* Négyfaluban megkezdődtek a földgáz bevezetésének munkálatai.

• *1956. szeptember 1.* Argay György látogatása Hosszúfalu-alszegen.

• *1876. szeptember 4.* Brassó vármegye alakuló közgyűlése. Főispán: Szentiványi Gyula.

• *1752. szeptember 9.* Katolikus temetőt létesítettek Türkösben.

• *1906. szeptember 9.* A csernátfalusi Kaszinóban megalakult a Kossuth Szoborbizottság.

• *1755. szeptember 12.* Felépült a türkösi katolikus plébánia és a deszkakápolna. Türkös rendes plébánia lett a kézdi-orbai esperesség keretén belül.

• *1912. szeptember 15.* Megnyitotta kapuit a Mende Valér tervezte hosszúfalusi általános iskola.

• *1969. szeptember 15.* Megnyitotta kapuit a hosszúfalusi új középiskola.

• *1990. szeptember 15.* Megnyitotta kapuit az önálló négyfalusi magyar középiskola.

• *1911. szeptember 18.* Dr. Kenessey Béla református püspök látogatása Hosszúfaluban.

• *Szeptember 20.* Országos kirakó- és állatvásárok Csernátfaluban.

• *1807. szeptember 23.* Barcaújfaluban megszületett ifj. Köpe János. Gimnáziumi tanulmányait Brassóban, a líceumot Sopronban, a teológiát Bécsben végezte. 1837-től a brassói evangélikus gimnázium tanára. 1838-ban megalapította az Erdélyi Hírlap című újságot. 1849-től barcaújfalusi lelkész. Brassóban halt meg 1876. december 19-én.

• *1955. szeptember 23.* Argay György látogatása Hosszúfalu-alszegen.

• *1955. szeptember 25.* Hosszúfaluban elhunyt Sipos András evangélikus lelkész. Tatrangon született 1890. július 23-án.

• *1891. szeptember 27.* Leleplezték Csernátfalu Főterén az 51 csángó vértanú emlékére emelt oszlopot. Beszédet mondott Koós Ferenc tanfelügyelő, *A csángó szobor története* címmel.

• *1940. szeptember 28.* Szórády Lajos evangélikus lelkész 50 éves évfordulója Tatrangon.

• *1984. szeptember 28–30.* Szedressy Pál látogatása Türkösön.

• *1869. szeptember 29.* Báró Eötvös József kultuszminiszter meglátogatta Hétfalut.

• *1893. szeptember 29.* Lönhárd Ferenc püspök jóváhagyta a türkösi katolikus iskolaszéket és állandósult a tanítók jövedelme.

• *1908. szeptember 29.* Bácsfaluban megszületett dr. Kiss Béla csernátfalusi lelkész, teológiai tanár. Kolozsváron hunyt el 1951. augusztus 13-án.

• *2000. szeptember 29.* Megjelent a *Hétfalu* című újság különszáma.

• *Szeptember 29.* Hagyományos Szent Mihály Napok szervezése, búcsú a türkösi római katolikus templomban.

• *1984. szeptember 30.* Szedressy Pál látogatása Hosszúfalu-alszegen.

Hétfalusi hírek

• *Augusztus 31-én* a Világtalálkozó szellemében sor került az 1961-es évfolyam kopjafájának a felállítására a hosszúfalu-alszegi evangélikus temetőben.

• *Szeptember 1-jétől* Zajzoni Rab István Középiskola 6 diákja élvezheti 3 hétig a budapesti iskolák vendégszeretetét az Ábel-ösztöndíj által biztosított diákcsere-program keretében.

• *Szeptember 13–15.* között tanfolyammal összekötött jubileumi istentisztelettel ünnepeli fennállásának 10 éves évfordulóját a Vasárnapi Iskola. Előadók: Buna Enikő, Márk Attila, Török Beatrix, Török László. Moderátor: Miklós Melinda. Áhítat: Székelyné Fehér Csilla barcaújfalusi, Tamás János kiskapusi, Török László csernátfalusi ev. lelkészek. A rendezvény díszvendége Alf Danbolt, a norvégiai Vasárnapi Iskolák Szövetségének volt főtitkára. Vasárnap fellép Márk Attila és a vasárnapi iskolás gyerekek.

• *Szeptember 16-án* 16 órától négyfalusi műsor a bukaresti RTV magyar adásában.

• *Szeptember 16-án* megnyitják kapuikat az iskolák. Minden tanévkezdő diáknak sikerekben, jó jegyekben gazdag iskolai évet kívánunk.

• *Szeptember 28–29-én* hagyományos Szent Mihály-napi rendezvények.

• *Szeptember 29-én* 18 órától Szent Mihály-napi búcsú a türkösi római katolikus templomban.

• *Szeptember 30-án* egyetemeinken megkezdődik az oktatás. Minden diáknak sikerekben, eredményekben gazdag akadémiai évet kívánunk.

Sarokkő

Gondos–derűs szeptember

Minden gondotokat Őreá vessétek, mert Neki gondja van rátok.
1. Péter 5,7.

Évekkel ezelőtt, az akkor még létező *Evangélikus Harangszó* című lap szeptemberi számában, egyik tanárnő ismerősöm írt cikket az iskolakezdésről, *Lelkünk szeptemberi derűje* címmel. Optimista, valóban derűs hittől duzzadó mondatok sorjáztak a fehér papíron. Azóta nem csupán az újságpapír sárgult meg, hanem a derű is jócskán megfakult. Változó idők! Ma, az iskolai év küszöbén jobbára csak gondokról beszélhetünk.

*

Az egyre jobban elszegényedő lakosság köréből verbuválódó szülők számára természetesen az anyagi gondok elsődlegesek, hiszen a tanszerek, a ruha, cipő s a híres *„ingyenes oktatás”* megannyi más, pénztárca-próbáló rejtelme csak egy nagyon szűk rétegnek nem jelent gondot.

De gond a pedagógusok számára a megélhetésüket veszélyeztető gyermeklétszám-csökkenés, mely minden kétséget kizáróan egyik oka az oktatási folyamat minőségi romlásának. Az vessen azonban elsőnek követ a kenyerük féltése miatt egyre elnézőbbé váló *„nemzet napszámosaira”*, aki helyükben másképp cselekedne.

És gondban vannak az iskolák vezető testületei, amikor szégyenletesen szűk keretekből kell beosztaniuk az intézmények számára a túléléshez minimálisan szükséges összegeket. Mert ugyebár, érvényes szabály, hogy ha a polgár szegény, szegény az állam is.

*

Nem mentesülnek a gondok alól a tanügyért felelős központi alkalmazottak sem, kiknek gondjainál csak tehetetlenségük nagyobb. Cselekvésképtelenségük, amivel már jó évtizede szemlélik ennek a létfontosságú ágazatnak a szabadesését. S itt még nem beszéltünk a nemzetközi statisztikákról, melyek szerint Európa 32 országa közül Románia az utolsó helyen áll a kötelező oktatás időtartamát illetően. Szerencsénkre, az iskolák felszereltségről, támogatottságról, tanárok fizetéséről szóló statisztikákat nem ismerjük.

És szerencsénkre, az idei szeptemberben is akadtak-akadnak kies e hazában olyanok, akik még mindig hisznek az oktatásban. Pedagógusok, szülők egyaránt.

*

Nekik üzenem Péter apostol szavaival: *minden gondotokat Őreá vessétek.* Őreá, Akinek nem volt szüksége a legújabb generációjú gépekkel felszerelt informatikai laborra, méregdrága alternatív tankönyvekre, hanem Aki szeretetének csodálatos erejével hegyen és mezőn, útközben, fák árnyékában vagy csendes otthonokban maga köré gyűjtötte az embereket és tanított. Időjárástól, politikai szélirántól függetlenül adta magából, ami a legjobb, legtisztább volt. Aki az övéi gondjait is fölvette, mi több, megoldást is kínált azokra: a tiszta odaszánás, elkötelezettség, empátia és szeretet emberpróbáló, de busásan megtérülő lehetőségeit.

S a fizetség: a jól végzett munka örömében megtisztult lelkiismeret.

*

Szeptember van. Iskolakezdés. És gondok. S ez utóbbiakon csak úgy tudunk úrrá lenni, ha a szeptembert, az iskolakezdést mindnyájan – tanítók, szülők, gyermekek – tanítványokként éljük meg. Annak tanítványaiként, Akire nyugodtan rábízhatjuk minden gondunkat.

(halász)

A 7-es számú Általános Iskola, George Moroianu Líceum Hosszúfaluban (1969)

Itt az ideje az emlékezésnek

– Diákok a Zajzoniról –

Az idő kegyetlenül nyomul előre, semmibe véve igyekezetünket, hogy megállítsuk egy pár percre, órára, évre, és élvezzük az állandóságot, a megszokott dolgok és folyamatok kényelmét. Jómagam már (vagy csak) hat éve érettségiztem a Zajzoni Rab István Középiskolában, és visszagondolva az ott eltöltött évekre, két kérdés motoszkál a fejemben.

Először is: eléggé érette váltam-e már ahhoz, hogy képes legyek kritikusan is megítélni a líceumi éveimet, akkori célkitűzéseimet, eredményeimet, egész magatartásomat?

Másodszor pedig: túl sok idő telt-e már el ahhoz, hogy még a kellemetlen élmények is megmaradjanak és ne morzsolódjanak szét az idő megszépítő hatására?

*

Azért, hogy elmélkedésem és ezen cikk se fulladjon holmi költői kérdések megválaszolásába, felkerestem két volt iskolatársamat, hogy úgymond rajtuk „kísérletezzem": képesek-e már bírálóan is visszatekinteni, de ugyanakkor emlékezni is az iskolai hétköznapok hangulatára.

R.: *Hogyan emlékeztek vissza a Zajzoniban eltöltött évek hangulatára? Te, Péter például, mint az egykori sulirádió munkatársa, szó szerint is a hangulatkeltők közé tartoztál.*

Péter: Tényleg, minden szünetben sugároztuk a zenét a stúdióból, ami akkor a hétköznapok fő szórakozása volt. Hála az összetartó osztályközösségnek, sokat buliztunk, és mindig jó hangulat uralkodott az osztályban. Arra is emlékszem azonban, hogy gyakran már alig vártuk, hogy hazamehessünk a tanítás után. A dolgozatok előtti lázas tanulásban is együtt voltunk. Ami a tanulást illeti, visszagondolva, jobb lett volna egyes tantárgyakból többet tanulni, jobb lett volna már akkor tudni tanulni.

Boglárka: A mi időnkben jó hangulat volt, de szerintem ez leginkább az emberektől, a társaságtól, az osztályközösségtől függ. Úgy érzem, hogy akkoriban színvonalas volt a diákélet (volt rádió, újság, diáktanács), de szerintem a tanulás is.

R.: *Mit tanultatok és mivel foglalkoztok jelenleg?*

Péter: 2000-ben végeztem a brassói Transilvania Egyetem anyag- és hibaellenőrzés kollégiumi szakán és jelenleg a saját vállalkozásomban méréstechnikával foglalkozom.

Boglárka: Miután elvégeztem a Turizmus Kollégiumot a Transilvania Egyetemen, beiratkoztam egy szebeni hároméves gyógypedagógiai posztlíceumba, ahol jelenleg harmadéves vagyok. Időközben dolgoztam is, hároméves könyvelői tapasztalatra tettem szert. A jövőben szeretném összhangolni a tanulmányaimat, a turizmust és a gyógypedagógiát.

R.: *Ahhoz, hogy idáig eljussál, mennyire segítettek téged a középiskolában szerzett ismeretek, tapasztalatok és kapcsolatok?*

Péter: Mivel az egyetemi szak más profilú volt, mint a líceumi, nem sok hasznát vehettem a legtöbb tantárgynak. Ellenben a stúdióban szerzett műszaki tapasztalatok és a számítógépes ismeretek később is jól fogtak.

Boglárka: Nem érzem, hogy sokat segítettek volna, ami a tanulmányaimat illeti, de ugyanakkor a líceumban szívja magába az ember az általános műveltségének legjavát és sok baráti kapcsolatom is akkor alakult ki és ezek még most is megvannak.

Visszatekintve hiányolom, hogy annak idején nem világosítottak fel eléggé, ami a továbbtanulási lehetőségeket, a szakmák sokféleségét és gyakorlati mivoltát illeti.

R.: *Ha felkérnének, hogy egy diáktalálkozón a ZRI-ben szerzett kellemes és hasznos élményeidről tarts beszámolót, akkor hány perces beszéddel készülnél (öt, tíz vagy tizenöt) és miért?*

Péter: Egy tízperces beszéddel készülnék, mert több kellemes élményben volt részem, mint kellemetlenben.

Boglárka: Úgy érzem, hogy a négy év bőven kínál kellemes élményeket, amelyek legalább egy negyedórányi beszédet kitöltenének.

*

Amint látszik, kísérletem sikerrel járt, de ugyanakkor a feltett kérdésekre mindenkinek saját magának kell választ találnia, így nekem is. Nem bújhatunk el mások válasza, mások véleménye mögé, és ez így van az élet minden problémája, kihívása esetén is. Segítséget, tanácsot azonban sohasem szégyen kérni, és akik most nekem segítettek megidézni a múltat, s talán a jövőt is: *Szabó Boglárka* 95-ös és *Máté Péter* 97-es végzősök voltak.

Kívánom volt iskolatársaimnak, hogy lélekben maradjanak mindig diákok, de értelemben kerekedjenek felül és készítsenek tárgyilagos számvetést.

A mostani és jövőbeli diákoknak pedig, hiszen új tanévet kezdünk, azt üzenem: mindig próbáljatok meg saját választ adni a felbukkanó kihívásokra, hogy ha majd számotokra is eljön az emlékezés ideje, akkor elégedetten tudjatok visszatekinteni diákéveitekre.

Kiss Ferenc

A felekezeti osztályok esete a tavalyi hóval

„De nyomukat hiába kutatom,
magam maradtam az ugaron.
(…)
eltűntek, mint a tavalyi hó."
(Villon)

Szegény Villon annak idején a *„múlt idők dámáit"* hiányolta, én ma a négyfalusi Zajzoni Rab István Középiskola evangélikus felekezeti osztályait. Kinek mi fáj…

Eredetileg oknyomozó írásnak szántam e sorokat, mely bűnbakot keres és talál, s miután valaki(k)re ráhúzta a vizes lepedőt, megvetően rámutat: íme, iskolánk sorvadásának okozója. Aztán beláttam: még ha eseményhűen és teljes tárgyilagossággal sikerülne is végére járni a dolgoknak – s erre kevés az esély –, minek vagy kinek tennék szolgálatot? Képes lennék-e meg nem történtté tenni azt a szellemi abortuszt, amit a közöny, a következetlenség, a tökéletlen információáramlás együttesen összekontárkodtak, és amelynek következtében, három évfolyam után a négyfalusi felekezeti oktatás – úgy tűnik, menthetetlenül – kifulladt?!

Pedig normális körülmények között az első három év tanácstalan próbálkozásai, tapogatózásai után jött volna el az ideje annak, amit mai kifejezéssel felfuttatásnak neveznek. A végzősök számát tekintő számadatok mellett ezután kezdtek volna beérni a folyamatosságba gyökerező minőség első gyümölcsei, kerekedett volna ki a négy egymást követő évfolyam, izmosodott volna az iskola-család-gyülekezet háromszög, és vált volna valóra az evangélikus egyház azon óhaja, hogy a többi erdélyi történelmi magyar egyházhoz hasonlóan, iskolát fenntartó egyházzá váljon.

Az is a feltételezések ingoványos területére tartozik, hogy ez a csecsemőhalálhoz fogható osztálymegszűnés kinek jelent nagyobb veszteséget: az iskolának, az evangélikus egyháznak vagy a barcasági magyarság egészének. Csupán két dolog biztos. Az egyik: Jó lett volna, ha… A másik: a veszteség mindannyiunké.

E két, vitán felül álló dolog kivételével, a többi kérdésre a választ mind-mind ennek az oknyomozó riportként elképzelt írásnak kellett volna megtalálnia. Erről azonban lemondtam. Mert sem lehetőségem, sem erőm nincs hozzá. Mert nem látom értelmét. Helyette csupán adatokat, tényeket sorolok föl. A lehető legtárgyilagosabban, mintha egy hideg kőlapra vésném rá: *evangélikus felekezeti oktatás a négyfalusi Zajzoni Rab István Középiskolában; élt 1997 és 2003 között.*

Valami talán hiányzik. Csak egy szó: a *Feltámadunk*. De irgalmatlanul kemény a kő, s a véső is megcsorbult…

Lássuk hát a nekrológot!

1996. május 29. Egyházmegyei közgyűlés Barcaújfaluban. Fülöp Károly tanfelügyelő felvetése és Ft. Mózes Árpád püspök hozzászólása tudomásom szerint első alkalommal említi hivatalosan és nyilvánosság előtt a felekezeti oktatás beindításának szükséges voltát.

1992. A Zajzoni Rab István Középiskola névadó ünnepsége (Kovács Előd felvétele)

1996 novembere. Az Evangélikus Püspökséggel való egyeztetés után az iskola vezetősége igényli a felekezeti osztályok létesítésének minisztériumi jóváhagyását.

1997. szeptember 15. A Zajzoni Rab István Középiskolában megkezdi tanulmányait az első – 14-es létszámú – evangélikus felekezeti osztály. Lakhely szerinti megoszlás: 5 négyfalusi, 3 brassói, 2 tatrangi, 2 keresztvári 1 krizbai és 1 pürkereci, felekezetileg pedig 7 evangélikus és 7 református. A Püspöki Hivatal Szász Lillát nevezi ki osztályfőnökké.

1998 április-május. Az iskola tanári karának képviselői, helyi lelkészek támogatásával, toborzó körutakat tesznek a barcasági falvakban. Közben az iskola vezetősége kéri a Püspöki Hivatalt, hogy körlevélben kérje a lelkészeket az iskola támogatására.

1998. július 21. A középiskola vezetőségének kérésére a Püspöki Hivatal kinevezi Török Lászlót a második felekezeti osztály osztályfőnökévé.

1998. szeptember 15. Beindul a második felekezeti osztály, 13 tanulóval. A létszám, egy eltávozás és két beiratkozás után 14-re változik. A tanulók lakhely szerint megoszlása: 6 brassói, 5 négyfalusi, 2 barcaújfalusi és 1 tatrangi. Felekezeti megoszlás: 5 evangélikus, 5 református, 3 római katolikus és 1 unitárius.

1998. november 15. A november 11-én a budapesti Fasori Evangélikus Gimnázium adományából vásárolt szaktankönyvek (bibliaismeret, egyháztörténelem, dogmatika-etika) kiosztása.

(Folytatása a 4. oldalon)

• Kiadja a Hétfalusi Magyar Művelődési Társaság – HHMT, 2002. • ISSN 1582-9006 •

Egri csillagok a Kárpát-kanyarban

A 059. számú Zajzoni Rab István cserkészcsapat fennállásának 10. évfordulóját ünnepli az idén. A csapat alakulását Szabó Lajos sepsiszentgyörgyi kanonok, esperes, plébános, cserkészvezető indítványozta, Gajdó Zoltán Msgr. pápai káplán, plébános támogatta. A megbízott csapatvezető, Csáka Géza Csaba mérnök felügyelete alatt tizenkét (10-12 év közötti) gyerek ismerkedett meg a cserkészet világával. Azóta, felekezeti hovatartozástól függetlenül, több generációnyi gyerek kóstolhatott bele a cserkészet nyújtotta életformába. Örvendetes, hogy sokan közülük máig kitartottak a cserkész-életforma mellett: *„A cserkész, ahol tud, segít”* – egyházi és nemzeti ünnepek alkalmával, valamint a felebaráti szeretet gyakorlásában.

A fogadalmat tett négyfalusi és sepsiszentgyörgyi cserkészek 1992–1999 között minden nyáron közös nagytáborban vettek részt: 1992-ben Honvédkúton, 1993-ban Libántetőn, 1994-ben Fűrésztelepen (a Hargitán), 1995–1999 között a Madarasi Hargitán, Szederjespusztán, 2000-ben nyolc másik cserkészcsapattal közösen a szelterszi cserkészparkban, amit egy saját tíznapos nagytábor követett, illetve 2001-ben a Garcsin völgyében, a Nagykőhavas lábánál.

*

„És következett az 1552. év. Már kéklett a soproni szilva és nyílt a napraforgó, mikor egy napos, szeles délután...” A Nagykőhavas lábánál, a Kárpát-kanyar délkeleti csücskében, 2002. augusztus 10-én huszonnyolc zajos-vidám négyfalusi cserkész táborépítésbe kezdett. Másnap érkezett Maros megyéből Molnár Lehel és Histru Eduardo Gabriel vezetésével a segesvári Boldog Apor Vilmos cserkészcsapat harmincöt cserkésze, majd négy nappal később Hargita megyéből a tekerőpataki, 66. számú Mailáth Gusztáv Károly cserkészcsapat tizenöt cserkésze, Fodor Annamária tanítónőcserkész segédtiszt vezetésével. Néhány napig velünk táborozott egy svájci származású cserkészlány, Miriam is.

*

A keretmese ötlete már a tavalyi nagytáborban megszületett. Az ápolgatott álmok és tervek megvalósítását a magyarországi Mobilitás Alapítvány pályázati támogatása tette lehetővé.

A tábor forgatókönyve Gárdonyi-regény alapján készült: Egri csillagok a Kárpát-kanyarban. Ennek megfelelően az első három nap alatt a *Hol terem a magyar vitéz?*, az *Oda Buda* és *A rab oroszlán* fejezeteket, a hátralévő egy hét alatt pedig, igazi egri hősökhöz méltóan, dacolva az időjárás szeszélyeivel, az *Eger veszedelmét*, illetve a *Holdfogyatkozást* sikerült újrajátszani egy, a regénytől eltérő, cserkészkontextusban.

*

A programba besegített a brassói Manóház: Ábrahám Jakab képzőművész, Ábrahám Olga gyermekpszichológus, Ábrahám Imola képzőművész, Potyó Ildikó tanítónő, Lay Réka tanárnő és Farkas Tünde műszaki rajzos (kézimunka, origami, bogozás-fonás, kőfestés, gyertyatartókészítés), Korodi bácsi és lova, Bandi (lovaglás), Kása Zoltán képzőművész (agyagozás és gipszdomborművek készítése), valamint Jakab Izabella tanítónő (egyházi dalok tanítása).

Ezenkívül volt várépítés, bőrműves műhely, rovásírás fára, bogozás, tábori ügyességek készítése, forgószínpad, számháború, métázás. A konyha különlegessége volt a hétszáz darabot számláló szilvásgombóc-hegy.

Sajnos a kedvezőtlen időjárás korlátozta a programlehetőségeket, ezért több szabadtéri és éjszakai tevékenység elmaradt.

A tábor fénypontját az augusztus 17-iki szentmise jelentette, amit Gajdó Zoltán Msgr. pápai káplán, plébános celebrált. Szentbeszédében többek közt Szent István intelmeiről és az egri hősök tetteiről is beszélt.

Az egynapos túrán a nagykőhavasi menedékház építésénél segédkeztek a cserkészek. A munkát kiadós jégeső szakította félbe, és késztette őket visszatérésre.

Ahogy az egri várvédők ellenálltak a török hadsereg ostromának, úgy álltunk ellen a tábor ideje alatt a hosszantartó esős időnek. Szállóigévé vált egy aranyköpés: *„Ha mi vagyunk az egriek, a török az eső.”*

*

Köszönettel tartozunk mindazoknak, akik a tábornak anyagi vagy tárgyi támogatást nyújtottak: *a sepsiszentgyörgyi Máltai Szeretetszolgálat, Máté Károly (Metromat Kft..), Gíró Zoltán, Vividus Kft., Nagy Simon Károly, Köpe Mihály (Marabu Kft.), Magdas Florin (Top Music Kft.), Géczi Sándor, Dávid István (Disz Tipo Kft.), Carmico Rt., Jónás András (Bandy Kft.), Kiss Judit, Cic Kft., Islik Jenő, Szén Edit (Misericordia Alapítvány), Papp Béla, László Gábor, Magdó János (Yurta Kft.).*

Soós Lehel scsv.

A felekezeti osztályok esete a tavalyi hóval

(Folytatás a 3. oldalról)

1999 májusa. Az iskola tanári karának képviselői, helyi lelkészek támogatásával, toborzó körutakat tesznek a barcasági falvakban. Közben az iskola vezetősége kéri a Püspöki Hivatalt, hogy körlevélben kérje a lelkészeket az iskola támogatására.

1999. június 19. A februárban elkezdett munka befejeztével készen áll a végleges tanterv, mely a Püspöki Hivatalhoz kerül fordításra, hogy onnan a Tanügyminisztériumba küldjék, jóváhagyásra.

1999. szeptember 15. Megkezdi tanulmányait a harmadik felekezeti osztály, tizenkét tanulóval. Ezek közül 6 négyfalusi, 3 tatrangi, 2 brassói és 1 keresztvári. Felekezeti hovatartozás szerint pedig 9 evangélikus, 2 római katolikus és 1 református. Az iskola Gál Mózest bízza meg az osztályfőnökséggel.

1999. október 25. A Tanügyminisztérium értesíti az iskolát, hogy mivel a tantervet késve kapta meg és közben a rendelkezések változtak, egy új, átdolgozott tantervet terjesszenek elő, minél rövidebb időn belül. A IX–XII. osztályok tantervét Miklós Melinda és Török Beatrix dolgozza át, de a Buna Enikő által összeállított I–VIII. osztályos tanterv helyett, a Püspöki Hivatal kérésére, a Református Egyház tantervét hivatalosítják.

2000. május 12. Az új rendelkezéseknek megfelelően átdolgozott tantervet a Püspöki Hivatal a Tanügyminisztériumhoz továbbítja.

2000. május 28. Az iskola és a Püspöki Hivatal képviselőinek megbeszélése Türkösön, melyen kiderül, hogy a felekezeti osztályok tanulói számára eredetileg megígért előnyök, támogatások egy része objektív okok miatt nem válhat valóra. Marad azonban továbbra is az anyagi támogatás (tanulmányi ösztöndíjak, orgonaleckék támogatása, év végi jutalom, bérlettérítés), melyet – lehetőségei függvényében – a Püspöki Hivatal ezután is megpróbál folyósítani. Az iskola képviselői ismételten kérik a Püspökség támogatását a tanulók toborzását illetően. Tizenhárom tagú bizottság alakul a felekezeti oktatás fellendítésére.

2000 augusztusa. Az új tanévre jóváhagyott felekezeti osztályba mindössze 7 tanuló jelentkezik, ezért osztályt nem lehet indítani. A hét tanulót a szintén kis létszámú matematikaosztályba irányítják.

2000. október 15. A Püspöki Hivatal a Tanügyminisztériumhoz továbbítja a következő évben sorra kerülő érettségi vizsga vallástételeit.

2000. október 28. A Püspöki Hivatalnak az iskola vezetőségéhez küldött 1262. számú levelében többek között ez áll: *„Ha viszont az egy tömbben élő evangélikus hívek és a lelkipásztorok közömbössége miatt a jövőben is csak pár gyermek jelentkezik, illetve iratkozik a felekezeti osztályba, akkor – sajnálkozással ugyan – lemondunk a további felekezeti osztályok létrehozásáról.”*

2001. május 11. Az első felekezeti osztály tanulói az érettségit megelőzően atesztáló vizsgát tesznek. Ez egy előzőleg elkészített írásbeli dolgozat nyilvános megvédéséből áll. Az osztály minden tanulója sikeresen teszi le ezt a vizsgát.

2001 júniusa. Az első evangélikus felekezeti osztály érettségizik – vegyes eredménnyel. Vagyis a 15 tanulóból 10 sikeresen vizsgázik.

2001 júliusa. Az új tanévre a felekezeti osztályba 4 tanuló jelentkezik, osztály tehát nem indult.

2001 novembere. Tekintetbe véve a Püspöki Hivatal 2000 októberében küldött levelét, valamint azt, hogy létszámhiány miatt két egymást követő évben nem indult felekezeti osztály, az iskola vezetőtanácsa úgy határoz, hogy a következő tanévre nem kéri ilyen profilú osztály indítását.

2002. május 10. A második évfolyam minden tanulója sikeres atesztáló vizsgát tesz. A vizsgát követő kiértékelő megbeszélésen Kajcsa László, a Püspöki Hivatal és az iskola közötti kapcsolatért és az anyagiakért felelős lelkész meglepetéssel értesül arról, hogy az idén végző osztály után már csak egyetlen felekezeti osztály marad az iskolában.

2002 júliusa. A felekezeti osztály 14 végzőse közül mindenki sikeresen érettségizik. Tízen az első, négyen a második vizsgaidőszakban.

2002. augusztus 22. Kajcsa László ígéretet tesz arra, hogy a júniusban elballagott végzős diákok novemberben megkapják az elmaradt bérlettérítések bizonyos százalékát.

*

Itt véget ér e szomorú krónika. Remélhetőleg, a meglévő felekezeti osztály utolsó középiskolai éve tartogat még olyan eseményeket, melyek kissé vidámabb befejezést ígérhetnek. Egyelőre azonban a záró gondolat sem lehet optimista. 1946-ban, áldott emlékű dr. Kiss Béla csernátfalusi lelkipásztor kitartó munkája eredményeképpen az akkori csernátfalusi evangélikus felekezeti iskola egységes gimnáziummá alakult. Ezt az intézményt az 1948-as államosításban konkretizálódó kommunista önkény megsemmisítette. 1997-ben e hagyomány feltámadását, továbbvitelét reméltük. Eddig tartott. 1948-ban sok embert – szülőt, tanárt, egyházi vezetőt – elkeserített a felekezeti oktatás megszűnése. És ma?

Török László
csernátfalusi lelkipásztor

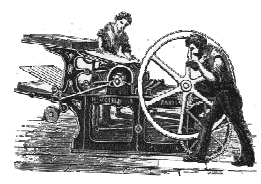

Kézdivásárhely
Wesselényi Miklós u. 2. szám.
Telefon/fax: 0267/361 779
syculuspress@garant.ro

A kézdivásárhelyi Syculus Press Kft. értesíti ügyfeleit, hogy szeptember 1-jétől újraindította tevékenységét a

Székely Nyomda

* a megszokott helyén – új szolgáltatásokkal *
Keresse fel nyomban a nyomdát!